

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΠΑΤΗΣΙΩΝ 42, 106 82 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ: 210 772 3871 - 2, FAX: 210 772 3873

Αθήνα, 9.3.2011
Αρ. πρωτ. 5161

**Προς Υπουργείο Περιβάλλοντος
Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής
Αμαλιάδος 17
11523 Αθήνα
Τηλ. Κέντρο 210 6447608
Υπόψη Αναπληρωτή Υπουργού Ν. Σηφουνάκη**

Η επιστολή μας αυτή αναφέρεται αφ' ενός στην ανακοίνωση της 29^{ης} 10^{ου} 2010 του ΥΠΕΚΑ, με θέμα τη σύσταση ομάδας για τη «Θεσμοθέτηση μορφολογικών κανόνων δόμησης για κατοικία στις εντός και εκτός των οικισμών περιοχές των Δήμων του ν. 3852/2010 στις δώδεκα Περιφέρειες της χώρας» και αφ' ετέρου στη σχετική με την προηγούμενη ανακοίνωση επιστολή, της 3^{ης} 12^{ου} 2010, του Διοικητικού Συμβουλίου του ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ, στην οποία εκφράζεται σαφώς η διαφωνία του συλλόγου με τη «θέσπιση μορφολογικών κανόνων» για τη δόμηση.

Εξαιτίας ακριβώς της κεφαλαιώδους πολιτισμικής γενικά και της επιστημονικής ειδικότερα σημασίας του θέματος, αισθανόμαστε υποχρεωμένοι να εκφράσουμε με έμφαση τις απόψεις μας.

Θεωρούμε πως η διατύπωση όρων όπως «θεσμοθέτηση μορφολογικών κανόνων», ολισθαίνει προς την κατεύθυνση της παγίωσης αρχιτεκτονικών προτύπων, τα οποία κινδυνεύουν να περιοριστούν στο επίπεδο της παράστασης των οικισμών, διαφεύγοντας από την ερμηνεία των «δομικών» - οργανωτικών συνθηκών συγκρότησής τους και καταργώντας στην ουσία τη δυνατότητα ενεργούς επιστημονικής αρχιτεκτονικής συμβολής.

Είναι απόλυτα προφανές πως η μέριμνα για την προστασία των οικισμών της χώρας τόσο στο επίπεδο της συνολικής τους οικιστικής οργάνωσης και της κτηριακής, αρχιτεκτονικής τους ποιότητας, όσο και στο επίπεδο της συσχέτισής τους με το φυσικό τους υπόβαθρο, οφείλει να αποτελεί βασικό αίτημα, όχι απλά της συντεταγμένης διοίκησης και των επιστημονικών φορέων, αλλά πολύ περισσότερο αίτημα του συνόλου της κοινωνίας μας.

Είναι επίσης προφανές πως η προηγούμενη απαίτηση, διατυπωμένη στο πλαίσιο της σημερινής πραγματικότητας περισσότερο ως ευχή, δεν αναιρεί με κανένα τρόπο την ανάγκη άσκησης διοικητικού ελέγχου, όπως και τη θέσπιση κανόνων που αφορούν στη δόμηση. Προς αυτή την κατεύθυνση, θεωρούμε αναγκαία τη σύσταση ομάδων εργασίας, όχι για τη «Θεσμοθέτηση μορφολογικών κανόνων δόμησης», όπως είναι διατυπωμένο στην πρόταση του Υπουργείου, αλλά για την ευρύτερη αναγνώριση, καταγραφή και ερμηνεία της φυσιογνωμίας των οικισμών του ελληνικού χώρου, τόσο από την άποψη της συνολικής τους δομής και της σχέσης τους με το τοπιακό τους υπόβαθρο, όσο και από την άποψη της κτηριακής τους αρχιτεκτονικής.

Η ουσιαστικότερη εντούτοις συμβολή προς την κατεύθυνση της προστασίας των ελληνικών οικισμών, αφορά πιστεύουμε στην ανάπτυξη όρων υψηλής παιδείας και συνθηκών διαβούλευσης, όρων οι οποίοι θα έπρεπε να αφορούν τουλάχιστον τους άμεσους φορείς του διαρκούς σχεδιασμού και της ενεργού διαμόρφωσης του δομημένου και φυσικού τους τοπίου. Όρων και συνθηκών δηλαδή, οι οποίοι θα έπρεπε να αφορούν επαγγελματικές και επιστημονικές ομάδες, όπως αυτές των πολεοδόμων, των αρχιτεκτόνων και των αρχιτεκτόνων τοπίου.

Αν και δεν μπορούμε να εξαιρέσουμε ατομικά τους επαγγελματίες αυτούς από τη συμμόρφωση προς θεσμοθετημένους κανονισμούς, εντούτοις πρέπει να τους αναγνωρίσουμε, στο σύνολό τους, το δικαίωμα της επιστημονικής ευθύνης την οποία θα όφειλαν να καταθέτουν διαρκώς, όχι μόνο με τη συμμόρφωσή τους προς το θεσμικό πλαίσιο, αλλά και με την ελεύθερη επιστημονική τους συνεισφορά.

Η νεωτερική αρχιτεκτονική έχει επιχειρήσει να υπερβεί ιστορικά την εκλεκτικιστική απόσπασση μορφολογικών στοιχείων, επιμένοντας σε μια διαρκή απαίτηση ερμηνείας των ουσιαστών δομικών χαρακτηριστικών τα οποία υποδεικνύουν, τόσο οι οργανωμένες οικιστικές συγκροτήσεις, όσο και

το φυσικό τοπιακό τους υπόβαθρο. Σύμφωνα με την κατεύθυνση αυτή, όπως δε μπορούμε να υποβάλουμε τις χειρουργικές κινήσεις ενός ιατρού σε ένα προδιαγεγραμμένο συνταγολόγιο, αλλά οφείλουμε να στηριχθούμε στην ιατρική του εκπαίδευση και στην επιστημονική του καταλληλότητα, ανάλογα δεν μπορούμε να υποβάλουμε σε ένα επιστήμονα αρχιτέκτονα ένα συνταγολόγιο επιλύσεων.

Η προφανέστερη αντίρρηση στις προηγούμενες απόψεις μπορεί να συσχετιστεί με τη ελληνική πραγματικότητα, τονίζοντας πως η αρχιτεκτονική στη χώρα μας ασκείται από μη αρχιτέκτονες, απαιτώντας επομένως κανονισμούς ιδιαίτερα σαφείς. Αλλά η ουσιαστική αυτή αδυναμία δεν μπορεί πιστεύουμε να καλυφθεί από την καθήλωση των επιστημονικών απόψεων του αρμοδιότερου επαγγελματικού κλάδου. **Θα έπρεπε αντίθετα να αντιμετωπιστεί με την υποχρεωτική σύνταξη των μελετών σε «ευαίσθητους» παραδοσιακούς οικισμούς, αποκλειστικά από αρχιτέκτονες και στη συγκρότηση επιτροπών ελέγχου αποδεδειγμένης ειδικής παιδείας και εμπειρίας.**

Η επισήμανση η οποία μόλις διατυπώθηκε υποδεικνύει μια πρώτη σημαντική κατεύθυνση προτάσεων. Συνεχίζοντας, τονίζουμε πως η οποιαδήποτε αναγνώριση, καταγραφή και ερμηνεία της φυσιογνωμίας των οικισμών του ελληνικού χώρου θα είχε βέβαια ως αποτέλεσμα την ανάδειξη του πλούτου των διαφορετικών τυπολογιών κτισμάτων, με διαφορετικά μορφολογικά χαρακτηριστικά, που απαντώνται στους ελληνικούς οικισμούς, όπως και την κατανόηση των τρόπων δομής τους. Με πληρέστερο εντούτοις τρόπο θα όφειλε να υποδείξει τον τρόπο συμμετοχής των επιμέρους κτηρίων στη συγκρότηση οικιστικών συνόλων και τοπιακών ενοτήτων.

Με βάση τα προηγούμενα και εκτιμώντας την ποικιλία των αρχιτεκτονικών μορφών του παρελθόντος οι οποίες συναντώνται στους ελληνικούς οικισμούς, σημειώνουμε αναλυτικότερα πως οι ειδικοί όροι δόμησης δεν είναι δυνατόν να εμμένουν σε περιοριστικούς μορφολογικούς κανόνες, αλλά:

- 1- Οφείλουν να κατευθυνθούν προς τον καθορισμό των ουσιαστικότερων εκείνων στοιχείων που αφορούν στην ογκομετρική οργάνωση ή στην κλίμακα των κτισμάτων, όπως και**

στη σχέση τους με τον δημόσιο χώρο ή με τα συστατικά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντός τους.

- 2- Οφείλουν επίσης να επισημάνουν και να προστατεύσουν τα διαφορετικά χαρακτηριστικά των επί μέρους ενοτήτων των οικισμών, αναγνωρίζοντας την ύπαρξη συνεκτικών τμημάτων με ιδιαίτερη αρχιτεκτονική σημασία, όπως στην περίπτωση του καθορισμού των ιστορικά σημαντικότερων αρχικών πυρήνων των οικιστικών συγκροτήσεων.
- 3- Οφείλουν, με την έννοια αυτή να διασφαλίσουν τους καταλληλότερους ΣΔ ανά ενότητα, όπως και να επαναοριοθέτησουν τους οικισμούς με ακρίβεια ώστε να αποφευχθεί η αλλοίωση της συνολικής φυσιογνωμίας τους με νεώτερες επεκτάσεις.

Ολοκληρώνοντας επισημαίνουμε πως το προσεχές Αρχιτεκτονικό Συνέδριο του ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑΣ προσφέρει μια σημαντική, άμεση ευκαιρία συζήτησης και ανταλλαγής απόψεων για το επίμαχο θέμα.

Κοινοποίηση:

- Γενική Γραμματέα Χωροταξίας και Αστικού Περιβάλλοντος κ. Μαρία Καλτσά
- Επιστημονική Επιτροπή Αρχιτεκτόνων του Τ.Ε.Ε.
- ΣΑΔΑΣ - ΠΕΑ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΣΠΥΡΟΣ ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΣ